

คำวินิจฉัยของ นายมงคล สระแก้ว ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๕๘/๒๕๔๘

วันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๔๘

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้สั่งยุบพรรคชาวไทย

นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้องลงวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๖ ว่า พรรคชาวไทย ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๖ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ กรณีจัดให้มีการประชุมใหญ่สามัญของพรรคครั้งที่ ๒/๒๕๔๕ เมื่อวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๔๕ เพื่อเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรค และเลือกตั้งคณะกรรมการบริหารพรรคชุดใหม่ กล่าวคือพรรคชาวไทยไม่ดำเนินการจัดประชุมใหญ่สามัญของพรรคให้เป็นไปตามกฎหมายและตามที่ข้อบังคับพรรคชาวไทย พ.ศ. ๒๕๔๓ ข้อ ๓๐ ที่กำหนดให้ผู้เข้าร่วมประชุมต้องเป็นสมาชิกของพรรคและมีองค์ประชุมไม่ครบตามจำนวนที่ข้อบังคับของพรรค ข้อ ๓๑ กำหนด คือ ไม่น้อยกว่า หนึ่งร้อยคน มีเหตุที่จะยุบพรรคชาวไทยตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคชาวไทย ตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง

นายเล็ก ช่างเผือก รองหัวหน้าพรรครักษาการแทนหัวหน้าพรรคชาวไทย ยื่นคำชี้แจงลงวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๔๖ และชี้แจงเพิ่มเติมลงวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๔๖ สรุปว่า พรรคชาวไทย ได้จัดการประชุมใหญ่สามัญเมื่อวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๔๕ เพื่อแก้ไขข้อบังคับพรรค และเลือกตั้งกรรมการพรรคชุดใหม่ มีผู้เข้าร่วมประชุมประกอบด้วยสมาชิกพรรคและผู้สังเกตการณ์ อีกทั้งได้เชิญสาขาพรรคมาประชุมแล้ว แต่ไม่มีมาอ้างว่าอยู่ไกลและผู้เข้าประชุมอาจฝากใครมาประชุมแล้วให้ลงลายมือชื่อแทนซึ่งเป็นการกระทำที่รู้เท่าไม่ถึงการณ์

ข้อกฎหมายพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

มาตรา ๒๖ ที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองต้องประกอบด้วย คณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง ผู้แทนของสาขาพรรคการเมือง และสมาชิก ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับพรรคการเมือง

ในระหว่างที่พรรคการเมืองใดดำเนินการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองตามมาตรา ๒๕ ให้ที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองนั้นประกอบด้วยคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง และสมาชิก ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับพรรคการเมือง

มาตรา ๖๕ พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(๑) มีเหตุต้องเลิกตามข้อบังคับพรรคการเมือง

(๒) มีจำนวนสมาชิกเหลือไม่ถึงสิบห้าคน

(๓) มีการยุบพรรคการเมืองไปพร้อมกับพรรคการเมืองอื่นตามหมวด ๕

(๔) มีคำสั่งศาลรัฐธรรมนูญยุบพรรคการเมือง

(๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๕ หรือ มาตรา ๖๒

เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่ามีเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองใดแล้วให้นายทะเบียนประกาศคำสั่งยุบพรรคการเมืองนั้นในราชกิจจานุเบกษา

พิเคราะห์แล้ว ประเด็นแรกมีว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยเรื่องนี้หรือไม่ เห็นว่า ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยที่ ๖/๒๕๔๑ ลงวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๔๑ ว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ กรณีขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองตามมาตรา ๖๕ วรรคสองได้ ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยเรื่องนี้

ส่วนประเด็นเรื่องยุบพรรคชาวไทยนั้น เห็นว่า พรรคชาวไทยมีหน้าที่จัดการประชุมใหญ่ วิสามัญของพรรค ครั้งที่ ๒/๒๕๔๕ เมื่อวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๔๕ เพื่อเปลี่ยนแปลงข้อบังคับ พรรค ฯ แต่พรรคชาวไทยไม่ดำเนินการจัดประชุมใหญ่พรรคให้เป็นไปตามกฎหมายและตามที่ ข้อบังคับพรรคกำหนด ซึ่งการประชุมใหญ่พรรคตามข้อบังคับพรรคชาวไทย พ.ศ. ๒๕๔๓ ข้อ ๗๐ และข้อ ๗๑ กำหนดให้การประชุมใหญ่พรรคประกอบด้วยสมาชิกพรรคไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยคน

จึงจะเป็นองค์ประชุม และนายทะเบียนตรวจพบว่า มีสมาชิกพรรคชาวไทยไม่ได้เข้าประชุมและไม่ได้
ลงลายมือชื่อด้วยตนเอง จำนวน ๗ คน จากที่พรรคแจ้งว่ามีผู้เข้าร่วมประชุมจำนวน ๑๐๒ คน
จึงทำให้ผู้เข้าร่วมประชุมใหญ่วิสามัญมีจำนวนน้อยกว่า ๑๐๐ คน ข้อเท็จจริงฟังได้ว่า พรรคชาวไทย
ไม่ดำเนินการในห้องประชุมใหญ่วิสามัญครบหนึ่งร้อยคนเพื่อให้เป็นไปตามข้อบังคับพรรคชาวไทย
ข้อ ๗๐ และข้อ ๗๑ และตามมาตรา ๒๖ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง
พ.ศ. ๒๕๔๑ ประกอบกับที่ประชุมใหญ่สามัญประจำปี ครั้งที่ ๑/๒๕๔๗ เมื่อวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์
๒๕๔๗ มีมติให้ยุบเลิกพรรคชาวไทย จึงมีเหตุตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) เกิดขึ้นกับพรรคชาวไทย
ตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองที่จะตั้งยุบพรรคการเมืองดังกล่าวได้ตามพระราชบัญญัติ
ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

อาศัยเหตุดังวินิจฉัยมา จึงมีคำสั่งให้ยุบพรรคชาวไทย

นายมงคล สระฐาน

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ